

§ 51 Justering av taxa och avgifter för förskola och fritidshem (maxtaxa)

Diarienummer KS26/174

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att fortsätta tillämpa maxtaxa inom förskola och fritidshem samt årligen justera avgifterna i enlighet med gällande nationella bestämmelser enligt maxtaxeförordningen (2001:160).

Vidare föreslås kommunfullmäktige anta föreslagna förändringar av taxor och avgifter för förskola och fritidshem att gälla från och med den 1 juli 2026.

Beskrivning av ärendet

Habo kommun tillämpar maxtaxa inom förskola och fritidshem i enlighet med nationella bestämmelser. Avgiften baseras på en procentuell andel av hushållets sammanlagda bruttoinkomst, upp till ett fastställt inkomsttak enligt förordning (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa.

Inkomsttaket justeras årligen. För år 2026 uppgår detta till 61 560 kronor per månad, vilket innebär att hushåll med denna eller högre inkomst betalar maximal avgift.

Regeringen förväntas besluta om förändringar i regelverket för maxtaxan. Den föreslagna förändringen innebär att den del av hushållets inkomst som understiger 10 001 kronor inte ska beaktas vid beräkning av avgiften. Detta innebär i praktiken att 10 000 kronor avräknas från samtliga hushålls avgiftsgrundande inkomster. I likhet med nuvarande ordning ska den del av inkomsten som överstiger ett visst belopp fortsatt inte ingå i den avgiftsgrundande inkomsten.

Vidare innebär förslaget att inkomsttaket sänks från 61 560 kronor till 51 560 kronor per månad från och med den 1 juli 2026.

De föreslagna förändringarna medför att den avgiftsgrundade inkomsten minskar samtidigt som inkomsttaket sänks. Sammantaget leder detta till lägre avgifter för hushåll med barn i förskola och/eller fritidshem.

Statsbidraget till kommuner som tillämpar maxtaxa förstärks i syfte att kompensera för de minskade avgiftsintäkterna.

Om kommunen skulle välja att frånga maxtaxan och istället tillämpa en egen avgiftsmodell utan statligt reglerat maxtak, skulle detta innebära förändrade förutsättningar samt vissa potentiella fördelar.

En avgiftsmodell utan maxtaxa ger kommunen ökad flexibilitet att utforma avgifter utifrån lokala behov och ekonomiska förutsättningar. Detta kan möjliggöra en mer differentierad avgiftsstruktur, där avgifterna i högre grad speglar verksamhetens faktiska kostnader eller kommunens prioriteringar.

Samtidigt innebär ett avsteg från maxtaxa att kommunen går miste om det statliga maxtaxebidraget (ca 6,1 miljoner för helåret 2027), vilket i så fall behöver kompenseras genom höjda avgifter eller omprioriteringar inom budgeten. Vidare kan en avgiftsmodell utan maxtaxa leda till väsentligt högre avgifter för hushållen.

Maxtaxan bidrar till nationell likvärdighet och förutsägbarhet för vårdnadshavare, medan en lokal avgiftsmodell utan tak ger kommunen större handlingsutrymme men också ett ökat ansvar för att säkerställa en socialt hållbar och rättvis avgiftsnivå.
